

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Kursplanen fastställd av utbildningsledare

2008-01-04

Gäller vt-09

Kurskod : LSSB18

Ämnesnivå: B

Utb.omr.: SA 80 %, LU 20 %

Ämneskod: SQA

Specialpedagogik, 30 högskolepoäng, Särskilda utbildningsbehov i språk och matematik

Special Needs Education, 30 higher education credits, Special Needs Education in Language and Mathematics Teaching

Grundnivå, B

Allmänt

Kursen ingår som en specialisering i lärarutbildningen. Kursen syftar till att utifrån olika perspektiv belysa komplexiteten i tal- och språkutveckling, skriftspråsutveckling samt matematisk begreppsutveckling hos barn och ungdomar utifrån aktuell forskning. Kursen syftar vidare till att belysa hur den naturliga variationen av barns och ungdomars olika kommunikativa erfarenheter, förutsättningar och behov utgör grunden för att skapa delaktighet i lärande och kommunikation för alla elever.

Lärandemål

Kursen syftar till att studenterna

- utvecklar fördjupade kunskaper om barns och ungdomars lärande med avseende på tal- och språkutveckling, skriftspråsutveckling samt matematisk begreppsutveckling
- utvecklar insikter i hur val av innehåll, arbetssätt och arbetsformer kan befrämja respektive motverka barns och ungdomars kognitiva och kommunikativa utveckling
- utvecklar fördjupad förmågan att kartlägga, analysera och identifiera barns och ungdomars olikheter samt genom relevanta åtgärder skapa förutsättningar för lärande och delaktighet för alla elever
- utvecklar beredskap för att i samverkan med arbetslag, elever och föräldrar skapa balans mellan elevers behov och förutsättningar och skolans krav

Innehåll

Tal och språk i ett kommunikationsdidaktiskt perspektiv, 7,5 högskolepoäng

Speech and Language – Communication from an Educational Perspective, 7.5 higher education credits

Innehåll

Kommunikationsprocessen

Talets, språkets och den icke-verbala kommunikationens betydelse i kommunikationsprocessen

Tal- och språkutveckling

Röst-, tal- och språkstörningar

Alternativ och kompletterande kommunikation

Didaktiska insatser vid kommunikationssvårigheter

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna kunna

- redogöra för talets, språkets och den icke-verbala kommunikationens betydelse i kommunikationsprocessen
- definiera och reflektera kring begreppen röst-, tal- och språkstörning
- exemplifiera och reflektera kring olika metoder och strategier för alternativ kommunikation
- anpassa den pedagogiska verksamheten för att främja kommunikativ utveckling och skapa förutsättningar för delaktighet i kommunikation och lärande

Examination

Delkursen examineras enskilt och i grupp genom seminarier, fältuppgift och skriftlig fördjupningsuppgift.

Som betyg används något av uttrycken Godkänd eller Underkänd.

Särskilda utbildningsbehov i matematik, 7,5 högskolepoäng

Special Educational Needs in Mathematics, 7.5 higher education credits

Innehåll

Vad påverkar lärande i matematik?

Skolmatematikens stoff, behandling och konsekvenser

Komplexiteten i mötet med matematiken

Olika pedagogiska influensers syn på matematikundervisning

Språk och kommunikation i matematik

Olika sätt att kartlägga och åtgärda

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna kunna

- redogöra för olika påverkansfaktorer i lärande i matematik
- redogöra för hur val av stoff och behandling av dessa får konsekvenser för elevens lärande i matematik
- känna till hur olika pedagogiska perspektiv beskriver lärande i matematik samt kritiskt reflektera över och skilja på didaktiska konsekvenser av respektive synsätt
- förstå betydelsen av språk och kommunikation i utvecklandet av det matematiska kunnandet
- systematiskt kartlägga, analysera, identifiera och bedöma elevers erfarenheter, förutsättningar och behov i matematik

Examination

Delkursen examineras genom seminarier och en enskild skriftlig uppgift.

Som betyg används något av uttrycken Godkänd eller Underkänd.

Läs- och skrivmöjligheter åt alla, 7,5 högskolepoäng

Literacy in a School for all, 7.5 higher education credits

Innehåll

Möjligheter och hinder i läs- och skrivprocessen
Olika forskningsperspektiv på läs- och skrivsvårigheter
Att förebygga och möta hinder i läsning och skrivning
Olika sätt att kartlägga, analysera och åtgärda

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna kunna

- ha god insikt i hinder och möjligheter i läs- och skrivprocessen
- ha god kännedom om olika teorier kring läs- och skrivsvårigheter
- förebygga och möta svårigheter i läsning och skrivning
- systematiskt kartlägga, analysera, identifiera och bedöma elevers erfarenheter, förutsättningar och behov beträffande skriftspråsutveckling

Examination

Delkursen examineras genom litteraturseminarium samt en enskild skriftlig uppgift.
Som betyg används något av uttrycken Godkänd eller Underkänd.

Fördjupningsarbete, 7,5 högskolepoäng

Individual Education Plan, 7.5 higher education credits

Innehåll

Kartläggning och analys av erfarenheter, förutsättningar och behov ur ett helhetsperspektiv
Upprättande av åtgärdsprogram
Analys av åtgärdsprogram som didaktiskt verktyg

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna kunna

- göra en systematisk helhetsbeskrivning av elevens erfarenheter, förutsättningar och behov på olika nivåer (individ, grupp, organisation)
- föreslå adekvata åtgärder på individ-, grupp- och organisationsnivå
- teoriansknyta analys av elevens behov och med grund i relevanta teorier motivera val av åtgärder
- kritiskt granska och värdera olika förslag till åtgärdsinsatser

Examination

Delkursen examineras genom seminarium samt ett enskilt utformat åtgärdsprogram med fördjupad litteraturanknytning.

Som betyg används något av uttrycken Godkänd eller Underkänd.

Förkunskapskrav

Godkänd kurs Läs-, skriv- och matematiklärande, 30 hp, eller motsvarande, samt godkänd kurs Lärande 2 – specialpedagogik, 15 hp. När kursen läses i direkt anslutning till Lärande 2 – specialpedagogik, 15 hp, gäller att kursen skall vara genomförd.

Kursuppläggning/lärandets former

Dialektiskt upplagda föreläsningar, tematiska litteraturstudier, seminariediskussioner, inslag av verksamhetsförlagda studier och handledning av åtgärdsprogram.

Examination och betyg

Se delkursernas beskrivningar. Lärandet i kursen syftar till att utveckla ett specialpedagogiskt förhållningssätt, vilket till stor del sker genom aktivt och reflekterande deltagande i föreläsningar, seminarier och studiegruppsarbete.

Betyg sätts efter en tvågradig skala med något av uttrycken Godkänd eller Underkänd.

Kursvärdering

Kursvärdering sker gemensamt för alla delkurserna och enligt anvisningar i utbildningsplanen.

Kurslitteratur

Kurslitteratur förtecknas i särskild bilaga.

Specialpedagogik, 30 högskolepoäng, Särskilda utbildningsbehov i språk och matematik

Antal sidor

Tal och språk i ett kommunikationsdidaktiskt perspektiv, 7,5 hp

Bishop, Dorothy (1997). <i>Specific language impairment. I Uncommon understanding. Development and Disorders of Language Comprehension in Children</i> . UK: Psychology Press Ltd (Kap 2) (tillhandahålles av HLK)	30
Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red) (2003). <i>Barn utvecklar sitt språk</i> . Lund: Studentlitteratur (valda delar)	125
Järleby, Anders (2005). <i>Spela roll. Kreativt lärande med teater och drama</i> . Pegasus förlag och teaterproduktion.	160
Miyata, Cathy (2002). <i>Visst vågar du!</i> Jönköping: Brain Books	209
Nettelblad, Ulrika & Salameh, Eva-Kristina (red.) (2007). <i>Språkutveckling och språkstörning hos barn</i> . Del 1. Lund: Studentlitteratur	300
Rygvd, Anne-Lise (2001). <i>Språk och talstörningar</i> . I Asmervik m.fl. (red) <i>Barn med behov av särskilt stöd</i> . Lund: Studentlitteratur (kap. 6)	36
Svensson, Ann-Katrin (1998). <i>Barnet språket och miljön</i> . Lund: Studentlitteratur	220
Aktuella vetenskapliga artiklar och rapporter	
Fördjupningslitteratur	ca 200

Särskilda utbildningsbehov i matematik, 7,5 hp

Ahlberg, Ann (2001). <i>Lärande och delaktighet</i> . Lund: Studentlitteratur (valda delar)	70
Gran, Bengt (red) (1998). <i>Matematik på elevens villkor</i> . Lund: Studentlitteratur	215
Malmer, Gudrun (1999). <i>Bra matematik för alla</i> . Lund: Studentlitteratur	245
McIntosh, Alistair (2008). <i>Förstå och använd tal – en handbok</i> . ncm.gu.se	244
Mouwitz, Lars (2004). <i>Bildning och matematik</i> . www.skolverket.se/www.NCM.se	50
Rönnerberg, Irene & Rönnerberg, Lennart (2001). <i>Minoritets elever och matematik-utbildning</i> . Skolverket 01:617	130
Rönnerberg, Irene & Rönnerberg, Lennart (2006). <i>Etnomatematik –perspektiv för ökad förståelse i matematiklärande</i> . Rapport som tillhandahålles av HLK	60
Skolverket (2000). <i>Analysschema i matematik, för åren före skolår 6</i> . Stockholm: Liber	44
Aktuella artiklar	ca 100

Läs- och skrivmöjligheter åt alla, 7,5 hp

Ericson, Britta (2007). <i>Utredning av läs- och skrivsvårigheter</i> . Lund: Studentlitteratur	226
Frost, Jörgen (2002). <i>Läsundervisning. Praktik och teorier</i> . Stockholm: Natur & Kultur	256
Lundberg, Ingvar (2008). <i>God skrivutveckling</i> . Stockholm: Natur & Kultur	110
Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina (2005). <i>God läsutveckling</i> . Stockholm: Natur & Kultur	75
Myrberg, Mats (2001). <i>Att förebygga och möta läs- och skrivsvårigheter</i> . Skolverket www.skolverket.se/publicerat	70
Wellros, Seja och Maria (1995). <i>En kamp om kunskap</i> . Lund: Gleerup	154
Vetenskapsrådet (2007). <i>DYSLEXI – en kunskapsöversikt</i> . Vetenskapsrådets	

rapportserie 2:2007	99
<i>Kartläggningsinstrument för språklig medvetenhet, läs- och skrivutveckling.</i> (lånas på HLK)	ca 150
Aktuella avhandlingar, vetenskapliga rapporter och artiklar.	ca 100

Fördjupningsarbete, 7,5 hp

Skolverket (2005). <i>Elever som behöver stöd men får för lite.</i> www.skolverket.se	55
Skolverket (2008). <i>Allmänna råd och kommentarer. Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.</i> www.skolverket.se	15
Skolverket (2008). <i>Allmänna råd och kommentarer. För arbete med åtgärdsprogram.</i> Stockholm: Fritzes. www.skolverket.se	24
Aktuella vetenskapliga avhandlingar, rapporter och artiklar.	ca 300
Litteratur inom valt fördjupningsområde.	ca 300

För alla delkurser

Backman, Jarl (2008). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur

Läroplaner för respektive skolform. Lpfö, Lpo, Lpf

Kursplaner för Grundskolan (2008), Gymnasieskolan (1994), Särskolan (2002)

Skollag och Grundskole- respektive Gymnasieförordningen.

Skolverket (2008). *Kursplaner och betygskriterier. Grundskolan.* www.skolverket.se

Skolverket (2008/09). Diagnostiska ämnesprov i svenska och matematik för skolår 3 samt nya versioner av Språket lyfter och Analysschema i matematik (under utarbetning)